

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020-2023

(skrajne daty)

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Rehabilitacja w położnictwie, neonatologii i ginekologii
Kod przedmiotu*	Poł/I/D-REH
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego Instytut Nauk o Zdrowiu
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Opieki Położniczo-Ginekologicznej
Kierunek studiów	Położnictwo
Poziom studiów	Studia I stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok V semestr
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy: Nauki w zakresie opieki położniczej
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr Renata Kielnar
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Renata Kielnar dr Andżelina Wolan-Nieroda, ZP: mgr Dominika Głowiak, mgr Sabina Rozmus-Bal

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?) Samokształcenie	Liczba pkt. ECTS
V	25	5	-	-	-	40	-	20	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD: ZALICZENIE Z OCENĄ,

ĆWICZENIA: ZALICZENIE Z OCENĄ

SAMOKSZTAŁCENIE*: ZALICZENIE Z OCENĄ (EFEKT KSZTAŁCENIA: D.W61., D.W63.)

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE (ZP): ZALICZENIE Z OCENĄ,

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

STUDENT POSIADA WIEDZĘ Z ZAKRESU:

1. PODSTAW OPIEKI POŁOŻNICZEJ

2. NEONATOLOGII I OPIEKI NEONATOLOGICZNEJ

3. GINEKOLOGII I OPIEKI GINEKOLOGICZNEJ

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej: procesu kompleksowej rehabilitacji metod i środków rehabilitacji w położnictwie, neonatologii i ginekologii
C ₂	Przygotowanie studenta w zakresie umiejętności do: doradzania w zakresie ćwiczeń w ciąży, porodu i połogu
C ₃	Kształtowanie postawy studenta do: Inicjowania działań zmierzających do poprawy kondycji fizycznej kobiety

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	METODY REHABILITACJI I FIZJOTERAPII STOSOWANE W GINEKOLOGII, POŁOŻNICTWIE I NEONATOLOGII;	D.W61.
EK_02	ROLE I ZADANIA POŁOŻNEJ ORAZ INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I POZARZĄDOWYCH W PODEJMOWANIU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI;	D.W62.
EK_03	ZASADY USPRAWNIANIA PACJENTEK PO OPERACJACH GINEKOLOGICZNYCH;	D.W63.
EK_04	PROWADZIĆ REHABILITACJĘ PRZYŁOŻKOWĄ W USPRAWNIANIU PO OPERACJACH GINEKOLOGICZNYCH, PO PORODZIE DROGAMI NATURY I PO CIĘCIU CESARSKIM;	D.U51.
EK_05	STOSOWAĆ RÓŻNE FORMY AKTYWNOŚCI RUCHOWEJ W OPIECE NAD KOBIETĄ W RÓŻNYCH OKRESACH JEJ ŻYCIA I RÓŻNYM STANIE ZDROWIA, W SZCZEGÓLNOŚCI NAD KOBIETĄ CIĘŻARNĄ, KOBIETĄ RODZĄCĄ I PACJENTKĄ CHORĄ GINEKOLOGICZNIE;	D.U52.
EK_06	PRZEPROWADZAĆ ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE W CHOROBYCH GINEKOLOGICZNYCH ORAZ PROWADZIĆ REHABILITACJĘ PÓŹNĄ KOBIET PO MASTEKTOMII I OPERACJACH W ONKOLOGII GINEKOLOGICZNEJ;	D.U53.
EK_07	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	K1.
EK_08	przestrzegania praw pacjenta;	K2.
EK_09	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	K3.
EK_10	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	K4.
EK_11	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	K5.
EK_12	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	K6.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_13	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	K7.
-------	---	-----

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne	Liczba Godzin
1. Podanie zasad, form i warunków zaliczenia wykładów i przedmiotu. Przedstawienie tematyki wykładów oraz piśmiennictwa wymaganego do realizacji tematów. Przedstawienie sylabusu przedmiotu. Rola i zadania położnej w procesie rehabilitacji w ginekologii i położnictwie. Niekorzystne następstwa ciąży dotyczące narządu ruchu kobiety-postępowanie fizjoterapeutyczne w celu ich likwidowania lub łagodzenia. Szkoła rodzenia i udział fizjoterapeuty w przygotowaniu do porodu.	5
2. Aktywność fizyczna kobiet w ciąży w poszczególnych trymestrach ciąży. Zmiany i zaburzenia pojawiające się w organizmie kobiety w tym okresie.	5
3. Fizjoterapia w położnictwie. Kinezyterapia w okresie ciąży w wybranych dolegliwościach. Fizykoterapia w ciąży. Psychofizyczne przygotowanie ciężarnej do porodu - rola fizjoterapeuty. Fizjoterapia po porodzie fizjologicznym i po cięciu cesarskim.	5
4. Fizjoterapia w położnictwie. Fizjoterapia w dolegliwościach i problemach okresu połogu. Zastosowanie terapii manualnej u kobiet ciężarnych.	5
5. Fizjoterapia w ginekologii. (min. w stanach zapalnych narządów płciowych, zespołach bólowych miednicy mniejszej, w zaburzeniach statyki narządu rodowego i nietrzymaniu moczu) - etiologia, patomechanizm, objawy i przebieg oraz postępowanie fizjoterapeutyczne. Zasady planowania fizjoterapii pacjentek przed i po ginekologicznych zabiegach operacyjnych. Fizjoterapia w onkologii ginekologicznej.	5
Razem	25

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne ćwiczenia – 5 godzin	
1. Postępowanie fizjoterapeutyczne w przypadku operacji ginekologicznej (przygotowanie do operacji, fizjoterapia wewnątrzszpitalna i poszpitalna późna). Rola i zadania położnej w tym okresie.	2
2. Postępowanie fizjoterapeutyczne w przypadku wysiłkowego nietrzymania moczu i zaburzeniach statyki narządu rodowego. Rola i zadania położnej w tym procesie.	1
3. Postępowanie fizjoterapeutyczne po porodzie fizjologicznym, po cięciu cesarskim i w okresie połogu. Rola i zadania położnej w tym procesie.	1
4. Postępowanie fizjoterapeutyczne w przypadku dysfunkcji narządu ruchu w ciąży. Rola i zadania położnej w tym okresie.	1
Razem:	5

Treści merytoryczne ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH - 40 godzin	
1. Aktywność fizyczna w poszczególnych etapach	4
2. Zakres i charakter aktywności prowadzonej w połogu	4
3. Postępowanie kinezyterapeutyczne po cięciu cesarskim i w połogu powikłanym.	4

4. Rola i zadania położnej w usprawnianiu po mastektomii i operacjach odtwórczych na narządzie rodnym kobiety.	5
5. Metody usprawniania układów oddechowego, moczowego,	4
6. Zakres i charakter rehabilitacji przyłożkowej prowadzonej przez położną u pacjentki unieruchomionej z powodu operacji ginekologicznej, nieprawidłowości w przebiegu ciąży	5
7. Rola i zadania położnej w rehabilitacji ruchowej w schorzeniach ginekologicznych.	5
8. Rola i zadania położnej w profilaktyce zaburzenia miesiączkowania, bolesne miesiączkowanie, stany zapalne narządów rodnych, zaburzenia statyki narządów.	5
9. Rola i zadania położnej w prowadzenia rehabilitacji ruchowej u wcześniaka noworodka i niemowlęcia.	4
Razem:	40

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: Wykład z prezentacją multimedialną z wykorzystaniem platformy Office 365 w trybie synchronicznej interakcji, metody kształcenia na odległość, analiza tekstów z dyskusją,

Ćwiczenia: ćwiczenia praktyczne, metoda problemowa, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja)

Samokształcenie: praca indywidualna studenta, platforma Teams

Zajęcia praktyczne: metoda symulacyjna, praca zespołowa, pokaz, instruktaż, studium przypadku

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
D.W61.	TEST JEDNOKROTNEGO WYBORU	W
D.W62.	TEST JEDNOKROTNEGO WYBORU	W
D.W63.	TEST JEDNOKROTNEGO WYBORU	W
D.U51.	ocena na podstawie ocen cząstkowych, obserwacja w trakcie zajęć praktycznych	ZP
D.U52.	ocena na podstawie ocen cząstkowych, obserwacja w trakcie zajęć praktycznych	ZP
D.U53.	ocena na podstawie ocen cząstkowych, obserwacja w trakcie zajęć praktycznych	ZP
D.K1.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP
D.K2.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP
D.K3.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP
D.K4.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP
D.K5.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP

D.K6.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP
D.K7.	obserwacja w trakcie zajęć praktycznych, praktyk	ZP

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład:

Pozytywne oceny z zaliczenia końcowego (z całości materiału) – test jednokrotnego wyboru z pytaniami zamkniętymi – tj. uzyskanie co najmniej 60% punktów.

Czas trwania: 30 min. Za odpowiedź prawidłową student otrzymuje 1 punkt, a za błędną 0 punktów

Zakres ocen: 2,0-5,0

Ocena wiedzy:

5,0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 91-100%

4,5 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 81-90%

4,0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 71-80%

3,5 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 61-70%

3,0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 60%

Ćwiczenia:

Obserwacja studenta podczas zajęć.

5.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, proponuje właściwe planowanie, dobieranie i modyfikowanie postępowania fizjoterapeutycznego. Zna przeciwwskazania i zagrożenia wynikające z niewłaściwego prowadzenia procesu terapeutycznego. Jasno określa rolę położnej w tym okresie.

4.5 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, z niewielką pomocą prowadzącego, proponuje właściwe planowanie dobieranie i modyfikowanie postępowania fizjoterapeutycznego. Zna przeciwwskazania i zagrożenia wynikające z niewłaściwego prowadzenia procesu terapeutycznego. Jasno określa rolę położnej w tym okresie, z drobnymi poprawkami naniesionymi przez nauczyciela

4.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, z niewielką pomocą prowadzącego proponuje właściwe planowanie, dobieranie i modyfikowanie postępowania fizjoterapeutycznego. Zna przeciwwskazania i zagrożenia wynikające z niewłaściwego prowadzenia procesu terapeutycznego. Z drobnymi poprawkami określa rolę położnej w tym okresie.

3.5 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, z niewielką pomocą prowadzącego proponuje właściwe planowanie, dobieranie i modyfikowanie postępowania fizjoterapeutycznego, zawierające elementy wymagające korekty ze strony prowadzącego. Zna przeciwwskazania i zagrożenia wynikające z niewłaściwego prowadzenia procesu terapeutycznego. Z drobnymi poprawkami określa rolę położnej w tym okresie.

3.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, z niewielką pomocą prowadzącego proponuje właściwe planowanie, dobieranie i modyfikowanie postępowania fizjoterapeutycznego, zawierające elementy wymagające korekty ze strony prowadzącego. Zna przeciwwskazania i zagrożenia wynikające z niewłaściwego prowadzenia procesu terapeutycznego. Z licznymi poprawkami naniesionymi przez nauczyciela, popełniając jednak drobne błędy, określa rolę położnej w tym okresie.

2.0 – student biernie uczestniczy w zajęciach, proponowane planowanie, dobieranie i modyfikowanie postępowania fizjoterapeutycznego i formułowane wnioski są niepoprawne merytorycznie, większość wymaga korekty ze strony prowadzącego pomimo licznych uwag nauczyciela popełnia rażące błędy.

Samokształcenie:

Kryteria oceny stanowią

- Ilość slajdów – 20 (+/-5)
- Zgodność przedstawionej tematyki w prezentacji z realizowanym efektem kształcenia
- Zgromadzenie i przedstawienie aktualnego piśmiennictwa w oparciu o najnowszą wiedzę w zakresie ww tematu
- Wiedza odtwórcza studenta w zakresie prezentowanej tematyki oraz uzasadnienie wypowiedzi zgodnie z medycyną opartą na dowodach naukowych
- Podstawowe zasady tworzenia prezentacji multimedialnych – przedstawienie tytułu, celu, istoty prezentacji, dopasowanie prezentacji do odbiorców, rozkład procentowy ilości tekstu zawartego w slajdzie, odpowiednia czcionka, czytelność elementów graficznych, kolorystyka, celowość zastosowanych animacji, autorstwo prezentacji

Zakres ocen: 2,0-5,0

- Poniżej 60% - realizacja zleconego zadania nie uwzględnia poprawności żadnego z w/w przyjętych kryteriów oceniania
- 60% (3,0) – realizacja zleconego zadania uwzględnia jedynie zgodność przygotowanej i przedstawionej treści w prezentacji z realizowanymi efektami kształcenia, ilość literatury 5
- 81-90% (4,5) - realizacja zleconego zadania uwzględnia prawidłową liczbę slajdów, zgodność przygotowanej i przedstawionej treści w prezentacji z realizowanymi efektami kształcenia, student potrafi odpowiedzieć na zadawane pytania zadawane zgodnie z tematyką prezentacji, ale jego wiedza wykracza poza materiał przygotowany w prezentacji
- 91-100% (5,0) - realizacja zleconego zadania uwzględnia prawidłowość wszystkich w/w kryteriów oceniania, student potrafi odpowiedzieć na zadawane pytania z tematyką prezentacji oraz uzasadnia wypowiedź zgodnie z wykorzystaną literaturą.

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE:

5,0 - Student potrafi samodzielnie poprowadzić kreatywne ćwiczenia dla wyznaczonego przez prowadzącego pacjenta, potrafi go wyedukować pod względem ergonomii, posiada wiedzę do właściwego poinstruowania pacjenta o przeciwwskazaniach i zagrożeniach wynikających z niewłaściwego wykonywania ćwiczeń.

4,5 – Student potrafi przy niewielkiej pomocy instruktora poprowadzić ćwiczenia dla wyznaczonego przez prowadzącego pacjenta, potrafi go wyedukować z niewielką pomocą pod względem ergonomii, posiada wiedzę do właściwego poinstruowania pacjenta o przeciwwskazaniach i zagrożeniach wynikających z niewłaściwego wykonywania ćwiczeń.

4,0 - Student potrafi z pomocą instruktora poprowadzić ćwiczenia dla wyznaczonego przez prowadzącego pacjenta, potrafi go wyedukować pod względem ergonomii z niewielkimi poprawkami, zna większość przeciwwskazań i zagrożeń wynikających z niewłaściwego wykonywania ćwiczeń.

3,5 – Student potrafi z pomocą i wskazówkami instruktora poprowadzić ćwiczenia dla wyznaczonego przez prowadzącego pacjenta, z pomocą instruktora potrafi go wyedukować pod względem ergonomii, zna kilka przeciwwskazań i zagrożeń wynikających z niewłaściwego wykonywania ćwiczeń.

3,0 – Student potrafi ze znaczną pomocą i wskazówkami instruktora poprowadzić ćwiczenia dla wyznaczonego przez prowadzącego pacjenta, ze znaczną pomocą instruktora potrafi go wyedukować pod względem ergonomii, zna jedno lub dwa przeciwwskazania i zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykonywania ćwiczeń.

2,0 – Student nie potrafi nawet z pomocą instruktora poprowadzić ćwiczeń dla wyznaczonego przez prowadzącego pacjenta, wyedukować pacjenta pod względem ergonomii, nie zna przeciwwskazań, ani zagrożeń wynikających z niewłaściwego wykonywania ćwiczeń.

Ocena umiejętności odbywa się w oparciu o kryteria:

- zasady
- sprawność/ skuteczność
- samodzielność
- postawa

Kryteria oceny	Punkty	Normy wykonania				
		Wiedza	Zasady	Sprawność	Samodzielność	Postawa
Sposób wykonywania czynności	0	nie posiada wiedzy	nie przestrzega zasad	czynności wykonuje chaotycznie	brak samodzielności lub mimo wielokrotnego ukierunkowania nie potrafi samodzielnie pracować	nie potrafi krytycznie oceniać i analizować swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem terapeutycznym, nie identyfikuje się z rolą zawodową, nie utrzymuje kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	1	posiada wiedzę w zakresie minimalnym	nie przestrzega prawidłowej kolejności zasad,	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno	stale wymaga ukierunkowania w działaniu	mimo częstego ukierunkowania nie potrafi oceniać i analizować swojego postępowania, nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem/grupą
	2	posiada wiedzę na poziomie podstawowym	przestrzega zasady po ukierunkowaniu	czynności wykonuje poprawnie	sporadycznie wymaga przypomnienia i ukierunkowania w niektórych działaniach	ma pewne trudności w krytycznej ocenie i analizie swojego postępowania, wymaga naprowadzania

						ia, ukierunkowa nia w wyborze treści
	3	posiada wiedzę na poziomie uniwersytec kim	przestrzega zasady właściwej techniki i kolejność wykonywani a czynności	czynności wykonuje pewnie, zdecydowa nie, logicznie	ćwiczenie wykonuje całkowicie samodzielni e, pewnie	potrafi krytycznie oceniać i analizować swoje postępowani e, współpracuje z grupą, identyfikuje się z rolą zawodową, poprawnie, samodzielnie i skutecznie dobierać treści

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
I. GODZINY KONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - ZAJĘCIA TEORETYCZNE		
1. Zajęcia kontaktowe z nauczycielem		
• udział w wykładach/ udział w e-wykładach	25/0	1
• udział w ćwiczeniach/udział w e-ćwiczeniach	5/0	
• udział w ćwiczeniach - Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej	-	
• Inne, jakie?	-	-
II. GODZINY KONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - KSZTAŁCENIE PRAKTYCZNE		
1. Zajęcia praktyczne		
• godziny kontaktowe z nauczycielem	40	2
• godziny kontaktowe z nauczycielem – Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej	-	
2. Ćwiczenia kliniczne	-	-

3. Inne, jakie?.....		-
III. GODZINY KONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - PRAKTYKI ZAWODOWE		
• Praktyka zawodowa	-	-
IV. GODZINY NIEKONTAKTOWE WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW*		
• Samokształcenie	20	-
V. GODZINY NIEKONTAKTOWE – PRACA WŁASNA STUDENTA (PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ, EGZAMINU, NAPISANIE REFERATU ITP.)		
Przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.	10	
Samokształcenie	-	
SUMA GODZIN	100	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS		3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	--
zasady i formy odbywania praktyk	--

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:	
1.	Szukiewicz D. : Fizjoterapia w ginekologii i położnictwie. PZWL Warszawa 2012.
2.	KOZŁOWSKA J.: REHABILITACJA W POŁOŻNICTWIE I GINEKOLOGII, AWF KRAKÓW 2013
3.	CHMIELEWSKA D., STANIA M. FIZJOTERAPIA W ZACHOWAWCZYM LECZENIU NIETRZYMANIA MOCZU U KOBIET. AWF KATOWICE 2016
4.	MALAK R. FIZJOTERAPIA DZIECI I NIEMOWLĄT. WYD. FORUM SP. Z O.O., POZNAŃ 2014
5.	Ćwiek D.: Szkoła rodzenia. PZWL Warszawa 2010
Literatura uzupełniająca:	
1.	BARTELMUS E.: MASAŻ I INNE TECHNIKI MANUALNE STOSOWANE U DZIECI W ZABURZENIACH SENSORYCZNYCH. KATOWICE : ELAMED MEDIA GROUP, 2019.
2.	2. CYWIŃSKA-WASILEWSKA G. PODSTAWOWE PROBLEMY REHABILITACJI I ETYKA. AWF POZNAŃ 2004
3.	3. FIJAŁKOWSKI W I WSP. REHABILITACJA W POŁOŻNICTWIE I GINEKOLOGII, AWF WE WROCŁAWIU 1997
4.	4. KOZŁOWSKA J. NIEWYDOLNOŚĆ PRZEPONY MOCZOWO-PŁCIOWEJ. MAGAZYN MEDYCZNY NR.10, 2002

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej